

VODIČ ARHIVA BOSNE I HERCEGOVINE, Sarajevo 1987. Proslavljajući dan osnivanja Arhiva Bosne i Hercegovine, ta se institucija odužila i osnivačima i onima koji koriste građu s veoma korisnim poklonom: objavila je svoj vodič. Time se ta najviša arhivska institucija SR Bosne i Hercegovine opredijelila da svoju proslavu manifestira i radnim materijalom trajne vrijednosti. Jer, vodič svakoga arhiva zapravo je krsni list te ustanove a nerijetko i regije koju pokriva djelatnost određenoga arhiva. A što se tiče arhivalija u SR Bosni i Hercegovini, treba reći da je ovdje izuzetna situacija — tijekom vrlo duge otomanske prevlasti, čak sve do 19. stoljeća, nije se na izvor gledalo kao na opće državno, odnosno kulturno dobro. Uz druge faktore, i to je utjecalo na relativnu kasnu brigu za arhivalije — tek 1909. god. Zemaljska je vlada za Bosnu i Hercegovinu dala prijedlog određenoj službi u Beču da se izvorna građa smjesti u jedan centar. Taj pokušaj, na žalost, nije uspio, pa se moralo pričekati — kao i u mnogome drugom što se tiče Bosne i Hercegovine — na doba poslije pobjedonosnoga NOB-a. Tako je tek Uredbom vlade Narodne Republike Bosne i Hercegovine 1947. god. osnovan Državni odnosno današnji Arhiv Bosne i Hercegovine u Sarajevu.

O svemu tome i o drugome riječ je u »Vodiču Arhiva Bosne i Hercegovine«. Odmah treba naglasiti: radi se o izuzetno značajnom i vrijednom djelu, koje je 1987. god. objavljeno na 462 stranice. Ovdje ima općih i specijalnih podataka. Od općih treba podsjetiti, npr., na prvu nama do sada poznatu povelju iz ovih krajeva — onu bosanskoga bana Kulina iz 1189. godine, točnije rečeno na bosansko-dubrovački trgovački ugovor, a od posebnih na vraćanje arhivalija iz Austrije koje je okupator za prvog svjetskog rata opljačkao, te da je od one ogromne količine građe nastale u turskom periodu vlasti nad Bosnom i Hercegovinom sačuvano u Arhivu Bosne i Hercegovine samo 700 dokumenata (!).

»Vodič« koji je pred nama veoma je opširan i instruktivan materijal, koji u deset osnovnih cjelina daje sijaset vrijednih podataka — počevši od uvodnih obrazloženja, što je osnovno — preko uvoda u arhivske fondove i zbirke, preko prikaza kinoteke (filmskih materijala), arhivskih fondova i zbirki u ustanovama, bibliotekama, arhivske građe u nastajanju, do bibliografije radova izrađenih na osnovi građe Arhiva BiH, tabelarnih priloga i registara, itd. Ova edicija sadržajno je vrlo detaljizirano djelo, s podacima od životna značaja za arhivsku službu SR Bosne i Hercegovine, a time i SFRJ, za kompletnu kulturnu, znanstvenu, prosvjetnu, ekonomsku, političku i drugu oblast života ove naše socijalističke republike. Od sada, bez uvida u tu ediciju neće moći djelovati niti jedan ozbiljniji istraživač prošlosti u SR BiH, a ni šire. Ne može se više reći da je teško nešto naći — naravno gledajući na materiju globalno — barem od onoga što se sada nalazi u centralnoj bosansko-hercegovačkoj arhivskoj instituciji. (PETAR STRČIĆ).

METODI OBJAVLJIVANJA ORIJENTALNIH IZVORA. ZAKLJUČCI SAVJETOVANJA 1—2. Beograd 1986. Publiciranje izvora odavno je poznata stvar, ali u metodama i načinima njihova ediranja postoje razne nedoumice koje